

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av mangårdsbyggnaden på fastigheten Örsaskögle 1:18, Hultsfred

Linderson, Hans

2018

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2018). *Dendrokronologisk analys av mangårdsbyggnaden på fastigheten Örsaskögle 1:18, Hultsfred*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2018:10). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

18 feb 2018

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2018:10
Hans Linderson
**DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV MANGÅRDSBYGGNADEN PÅ
FASTIGHETEN ÖRSASKÖGLE 1:18, HULTSFRED**

Uppdragsgivare: Kalmar länsmuseum, box 104,39121 Kalmar (Magdalena Jonsson)

Område: Kalmar **Prov nr:** 41161-41166 **Antal borrhov:** 6

Dendrokronologiskt objekt: Vindens golvbjälkar (4+6), rösten (1-3) och en ås (5) provtagen

Resultat:

Dendro nr:	Prov Nr: + kort beskrivning	Trädslag	Antal år (1 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningstid E(Efter) V(vinterhalv- året)	Kommentarer Trädets egenålder ± 10 år
41161	1; Väst	Tall	80	Sp 49, W	1846	V 1846/47	95
41162	2; öst	Tall	88;3	Sp 54, W	1846	V 1846/47	100
41163	3; öst	Tall	145;2	Sp 75, nära W	1845	1845-1850	200
41164	4; nordöst skorstens- stocken	Tall	146	Sp 68, nära W	1838	1838-1848	180
41165	5; norr, mellan	Tall	160;2	Sp 72, W utkilande ÅR	1843	1843-1846	180
41166	6; sydöst skorstens- stocken	Tall	151+1	Sp 59, ej W	1828	1829-1849	190

Beskrivning

Virket dateras entydigt, så om det är avverkat under en säsong, så har detta inträffat **vinterhalvåret 1846/47**. Några prov har fått en bredare felmarginal, vilket beror på att vankanten i provet saknas eller är osäker. I prov 4 finns det van men virket är så tätvuxet att det troligen saknas någon årsring. I provet yttre del finns exempel på ofullständig årsringsbildning (utkilande), bedömningsvis max tre.

Provenienser och skogliga iakttagelser

Prov 1 och 2 har inte bara mycket lägre egenålder de har en tydligt avvikande ståndort. Bedömningsvis är ståndorterna lokala eller relativt lokala, av lokala kronologier som daterar mycket bra det föreliggande materialet så kan dendrokronologiska serier från **Flöxhultssäteri** nämnas. En grankronologi som skapades från ett arkeologiskt fyndmaterial på Slottsholmen (påhrad) i Västervik indikerar att detta virke har gemensam källort med prov 1 och 2. Denna avverkning inträffade alldeles i början av tillväxtsången år 1847 alltså en halv månad till nio månader senare än prov 1 och 2.

Den äldsta uppmätta årsringen dateras till år 1678, groddåren beräknas till cirka 1650 på flera träd. Skogen är väl avmognad när den avverkas.

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

I kolumnen längst till höger har trädens egenålder angetts.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ's arkiv och förvaltas av laboratoriet

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891